

2. Влахов С. Непереваемое в переводе / С. Влахов, С. Флорин. – М. : Междунар. отношения, 1980. – 340 с.
3. Левицкий В. В. Семасиология / В. В. Левицкий. – Винница : Нова кн., 2006. – 512 с.
4. Лозко Г. Етнологія України: Філософсько-теоретичний та етнорелігієзнавчий аспект / Г. Лозко. – К. : АртЕК, 2001. – 304 с.
5. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов. – М. : Рефл-бук, 2001. – 656 с.
6. Радбиль Т. Б. Основы изучения языкового менталитета : учеб. пособие / Т. Б. Радбиль. – М. : Флинта ; Наука, 2010. – 328 с.
7. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / С. Г. Тер-Минасова. – М. : Слово, 2000. – 624 с.
8. Rabkin E. S. Fantastic worlds: myths, tales, and stories / E. S. Rabkin. – Oxford : University press, 1979. – 478 p.

Статтю подано до редколегії
16.03.2012 р.

УДК 81'42

О. Л. Гармаш – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Запорізького національного університету

Грамматикалізація англомовних морфем як лінгвокогнітивний феномен

Роботу виконано на кафедрі теорії та практики перекладу з англійської мови ЗНУ

У статті розглянуто механізми граммаціалізаціі в англійській мові. Граммаціалізація зазвичай характеризується зміною рівневої належності мовної одиниці. Це супроводжується мінімалізацією або повним нівелюванням її попередньої функції.

Ключові слова: граммаціалізація, афіксація, лексичне значення, граммаціалічне значення.

Гармаш Е. Л. Граммаціалізація англоязычных морфем как лингвокогнитивный феномен. В статье рассматриваются механизмы грамматикализации в английском языке. Граммаціалізація обычно характеризується изменением уровневой принадлежности языковой единицы. Это сопровождается минимизацией или полным нивелированием ее предыдущей функции.

Ключевые слова: грамматикализация, аффиксация, лексическое значение, грамматическое значение.

Garmash O. L. Grammaticalization of English Morphemes as a Lingvo-Cognitive Phenomenon. This article provides the information of the mechanisms of grammaticalization in English. The author proposes a view, that grammaticalization can be characterized as an inter-level linguistic mechanism. It is concluded that grammaticalization is usually characterized by changing the level identity of language units. This is followed by the minimization or complete deleting of its previous function.

Key words: grammaticalization, affixation, lexical meaning, grammatical meaning.

Постановка наукової проблеми та її значення. Початок нового тисячоліття характеризується модернізацією та вдосконаленням антропоцентричної парадигми у мовознавстві, яка усе більше набуває рис міждисциплінарності й трансекспланаторності. У центрі дослідницької уваги далі перебувають ті концепти, вербальна сутність яких представлена у лексичному або фразеологічному форматі.

Недостатньо дослідженим залишається арсенал морфологічних концептів. Крім того, потребують лінгвокогнітивного висвітлення питання про процеси граммаціалізаціі одиниць морфологічного рівня системи англійської мови. Дослідженню питання граммаціалізаціі мовних одиниць були присвячені наукові роботи J. Bybee, В. Heine, P. J. Hopper, С. Lehmann, D. Lessau, Е. С. Traugott та ін.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Традиційно під аналітизмом розуміється техніка роздільного вираження основного (лексичного) й додаткового (граммаціалічного) значень. Лексичні концепти слугують для осмислення відображених у свідомості людини об'єктів, їх властивостей і ознак. Як зазначає В. В. Іванов, завдяки недавнім роботам

П. Хоппера та інших авторів інтерес лінгвістів до явища граматикизації посилюється. У цьому ж зв'язку він наголошує, що такий інтерес, у більш широкому сенсі, пов'язаний із тим, що в багатьох мовах відбувається перехід від аналітичного ... до принципово відмінного типу [5, 71].

За численними свідченнями провідних лінгвістів, здатність людської свідомості класифікувати зв'язки й відносини між явищами та предметами виражається у граматичних концептах. Як правило, граматичні концепти є своєрідною базою для формування граматичних категорій. Основні смисли, що складають зміст граматичних категорій, актуалізуються за допомогою морфологічних форм: синтетичних, аналітичних та ін. [12, 8].

На думку М. М. Болдирева, мовна об'єктивація концептів має місце на різних мовних рівнях. Він наголошує на тому, що концепти репрезентуються на різних мовних рівнях: фонологічному, морфологічному, лексичному, синтаксичному, фразеологічному та ін. [3, 26]. Морфологічні концепти репрезентуються словотворчими і граматичними морфемами.

Так, наприклад, додаткового функціонального статусу словотворчих морфем набувають ті лексичні одиниці, які, повторюються у складі кожної з цілої серії одиниць номінації і можуть характеризуватися як константні елементи моделі. Ми розглядаємо такі випадки не в іманентному розумінні появи нових моделей, а як закріплення асоціативних зв'язків у свідомості носіїв англійської мови і їх подальшу реалізацію, виражену в актах словотворення за аналогією.

У лінгвокогнітивному розумінні такі одиниці набувають якості *елементу, що приєднується*, і відповідають стандартним функціям морфем. Такі нові афіксальні функції лексем детермінують, з одного боку, поповнення афіксального фонду англійської мови, а з іншого, – що більш важливо, активно розширюють лексичний склад, оскільки утворені за їх допомогою нові одиниці спілкування не тільки відбиваються у свідомості як концепти, а й подекуди утворюють окремі категорії. Слід зазначити, що в нашій роботі під *одиницею спілкування* ми розуміємо добуток матеріальної (вербальної) та ідеальної (концептуальної) форм існування інформаційно навантажених самостійних одиниць комунікації (слів, словосполучень, фразеологізмів, тощо).

Як відомо, граматикизація являє собою історичний процес перетворення неграматичної одиниці мови в граматичну або появи у деякій одиниці мови більшої кількості граматичних властивостей. Граматикизація починається із семантичних змін, у ході яких неграматичне значення поступово стає граматичним. Це відбувається за рахунок розширення його сполучуваності – значення стає більш загальним й абстрактним та набуває характеру обов'язковості. У зв'язку з цим граматикизацію можна розглядати як процес посилення граматичних властивостей мовної одиниці. Стосовно ж морфологізації, вона являє собою зміну рис повнозначності на риси граматичності.

Так, у фонетичному плані граматикизація може супроводжуватися асиміляцією або редукцією звуків, скороченням звукової оболонки морфем; в морфосинтаксичному – може супроводжуватися втратою словесної самостійності мовної одиниці, тобто перетворенням словоформи в клітику, а клітики в афікс.

У найперших наукових розвідках, які здійснили Мейє та ін. дослідники в сфері такого мовного феномену як граматикизація, поняття «морфологізації» майже ототожнювалося з «граматикизацією» і розумілося як процес перетворення слова на пов'язану морфему. Хоча в наш час ми і розуміємо всю масштабність процесів граматикизації, та все ж морфологізація залишається одним із найбільш яскравих напрямів її реалізації.

На думку вчених [9; 11], граматикизація виражається у ряді змін різного рівня, які міцно пов'язані з фонетикою, морфологією і синтаксисом мови. Ці зміни традиційно окреслились як фонетичні, морфологічні, синтаксичні й семантичні. Крім того, слід зазначити, що процес граматикизації лексичної одиниці може супроводжуватися не тільки цілісним арсеналом зазначених вище явищ, а й їх одноосібною актуалізацією або комбінуванням. Зважаючи на це, на нашу думку, *граматикизацію можна характеризувати як мовний механізм міжрівневого порядку*.

За допомогою морфологічних елементів кодуються, наприклад, основоположні стабільні елементи смислу, найбільш загальні й істотні властивості подій та їх компонентів [8, 329]. Зміст морфологічних концептів включає максимально узагальнені й абстрактні характеристики, які в процесі активізації вимагають подальшого уточнення і конкретизації за участю додаткових лінгвістичних чинників ... морфологія виступає як область значень, які є основою для формування конкретних граматичних і лексико-граматичних значень [1, 12].

На думку М. М. Болдирева, для граматичних категорій, як категорій природних об'єктів, з точки зору мови, більшою мірою характерна прототипічна структура, у той час як лексичним категоріям (тематичним групам, синонімічним рядам і т. д.) притаманна логічна (інваріантно-варіантна) структура без прототипних ефектів [2, 24].

Такий висновок зумовлений насамперед тим, що лексичні й граматичні категорії пов'язані, на його думку, з такими різними аспектами мови, як онтологічний та гносеологічний. Запропоноване розмежування визначається назрілою необхідністю цілісного наукового розуміння природи людської мови та функцій, що вона виконує.

Лексична категоризація є мовним аналогом категоризації природних об'єктів та об'єктів внутрішнього світу людини. У ній реалізується гносеологічна функція мови. Граматична категоризація відображає онтологію самої мови, поділ на природні для мови категорії, що забезпечують її існування як певної семіологічної системи та виконання покладених на неї функцій [2, 25].

У цьому ж контексті відзначимо, на відміну від морфологізації граматичного характеру, в процесі утворення нових мовних одиниць носії мови не оперують конкретними способами і моделями, оскільки вони належать не до мовних, а до «метамовних» [7, 23] категорій. Акти креативної (а не рефлексивної) номінації в англійській мові засновані здебільшого на принципі дії аналогії. Морфологічні варіанти лексем не тільки займають повноправне місце серед лексичних концептів, але й виступають там у ролі мікродоменів. Усе це дає нам можливість представити ці два концептуальні рівні як «вплавлені частини піраміди», верхівкою якої є граматичні морфеми.

Ми вважаємо, що в результаті злиття з лексичними одиницями в ментальному фонді носіїв англійської мови абсолютно нові концепти фактично не утворюються. За допомогою граматичних морфем відбувається створення граматичного варіанта концепту. Таким чином, вся черга потрібних мовних одиниць у процесі підготовки до спілкування проходить крізь призму граматичного рівня.

У свідомості мовця виникають потрібні «гібриди» лексичного та граматичного значення, які вже можна вважати готовими до участі в акті вербалізації думки. Проте слід пам'ятати, що ми препаруємо свою думку не тільки за допомогою концептів та їх граматичних варіантів, а й через поєднання та комбінації всіх компонентів знання (фреймів, концептів, сценаріїв тощо).

При цьому роль граматичної афіксації майже неможливо перебільшити. Щодо наукового аналізу когнітивних аспектів морфології О. С. Кубрякова відзначає, що дослідження такого плану дадуть змогу виявити чимало важливого в розумінні того, «які деталі в описі ситуації в даній мові не можуть залишитися поза увагою мовця (граматичне – позначає обов'язкове)...» [6, 25]. Таким чином, концепти граматичних афіксів утворюють власний відділ концептуальної структури граматичних знань.

Словотворчі афікси, такі як *bio-*, *eco-*, *-gate*, *-gram*, *info-*, *-holic* та ін., поєднуючись із лексемами, утворюють досить стійкі ментальні утворення, підкреслюючи тим самим логічність свого найменування (у розумінні словотворчий – концептоутворювальний). Арсенал концептів словотворчих афіксальних елементів максимально наближений до структури лексичних концептів і, взаємодіючи з ними, заповнює «міжрівневий простір» стійкими утвореннями.

Стосовно поняття *ступеня граматикалізації* зазначимо, що процес набуття мовною одиницею функцій зв'язаної морфеми зазвичай має певні фази, оскільки перехід в іншу якість не є раптовим актом. Безумовно, це викликає труднощі у визначенні статусу певного мовного утворення на окремих етапах шляху його граматикалізації.

Іноді трапляється, що перетворення лексичної одиниці на зв'язану морфему відбувається у декілька етапів. Перший етап являє собою участь певного слова у створенні цілого ряду похідних за аналогією. На другому етапі простежується набуття ним характеристик словотворчого елемента завдяки тому, що він сприймається носіями мови як один із ряду константних елементів лінгвального процесу додавання (що діє за аналогією до математичної дії додавання).

На цих двох етапах головна його функція – генерація конститuentів знання (концептів), тобто він бере участь у процесах генеративної деривації. Третій етап позначає зміну його функції у напрямі *генеративна деривація* → *варіативна деривація* й використовується для модифікації значення мовних одиниць відповідно до контексту, що відбувається на граматичному рівні.

Прикладами граматикалізації у сучасній англійській мові можуть слугувати такі елементи ініціального характеру, як *e-* та *i-*. Відомо, що для номінації нових реалій «електронного змісту» за допомогою афіксального елемента *e-* (a sense of electronic) було утворено цілу низку лексем: *e-text*, *e-zine*,

e-cash, e-money, e-tailing, e-lance, e-conferences, e-voting, e-newsletters, e-cards, e-pinions, e-shop, e-list, e-load, e-books.

*After successfully launching a software company and signing some major **e-learning** companies as clients, Mr. Scott, based in Sackville, N.B., found himself in a challenging position to expand his team of qualified developers. Located far away from urban technological hubs, Mr. Scott found it difficult to find qualified staff with the specialized skill set he needed from among the small pool of people available in the Maritimes (Globe and Mail, Friday, March 11, 2011).*

*You and I have talked before about how we don't yet know if the act of reading in **e-form** is neurologically distinct from the act of reading on the page – but we do know that **e-books** promote different methods of reading: reading enhanced by video and sound, and apps that invite readers to skip and skim through books (Globe and Mail, Wednesday, March 16, 2011).*

*More people are using libraries for **e-reading**, a practice that does not require visiting a library in person, and is possible on many electronic devices, including the Nook and the iPad (The New York Times, February 27, 2011).*

*There is another huge advantage for teenagers to own an **e-reader**. There is a treasure trove of classics that are available free because the copyright has long since expired. Last year, my ninth grader had to write a paper on Kepler, citing as many primary sources as possible. ...I predict that in a few years, **e-readers** will become as ubiquitous in the middle and high schools as cellphones are today (The New York Times, February 13, 2011).*

*Google executives described **the e-bookstore** as an «open ecosystem» that will offer more than three million books, including hundreds of thousands for sale and millions free (The New York Times, December 6, 2010).*

*But sales did not live up to the hype. Stephen King's **e-book** bombed. Gemstar quietly stopped selling its **e-book** reader in July, and Barnes & Noble ended its sales program shortly after. These decisions will hurt Adobe Systems Inc. and Microsoft Corp. the most – the two companies gambled very heavily on **e-books**, and produced the two leading readers to display **e-text**. (Globe and Mail, Monday, Sep. 15, 2003).*

*More on **e-textbooks**. If you're not sure you'll be completely comfortable reading and highlighting an e-book, at least one provider is allowing you to try it free (The New York Times, January 14, 2011).*

*This year, online retailers plan to help drive Cyber Monday shopping with special promotions and discounts, with deals ranging from free shipping to gifts with purchase to percentages off, according to an **eHoliday Mood Study** (InformationWeek, November 22, 2005).*

Поряд із розглянутим вище «мегапродуктивним» дериваційним елементом **e-** сьогодні функціонує майже синонімічна афіксальна морфема **i-**, яка являє собою скорочений варіант афіксальної морфем **info-**. Популярність елемента **i-** зумовлює майже необмежені його можливості стосовно утворення похідних.

За допомогою цього елемента були утворені такі лексичні інновації, як **iProducts, iPod, iPad, iPhone, iCloud, iWork, iGadgets, iMac, iWeb, iDisk, ihome, i-dotter, iReport, i-community, i-science, i-jury, i-biology, iCrime** та багато інших.

*While almost every technology company in the world descends on Las Vegas this week for the Consumer Electronics Show, one major tech company will be missing: Apple. But even in the absence of Steven Jobs and his **iProducts**, the technology giant's intimidating presence will be felt in every corner of the event (The New York Times, January 5, 2011).*

*As it turns out, address books are not the only things up for grabs. Photos are also vulnerable. After a user allows an application on an **iPhone, iPad** or **iPod Touch** to have access to location information, the app can copy the user's entire photo library, without any further notification or warning, according to app developers (The New York Times, February 28, 2012).*

***iCloud** also includes a free e-mail account, ending in @me.com. Same deal here: Delete a message on one gadget, and you'll find it in the Deleted Mail folder on another. Send a message from your **iPad**, and you'll find it in the Sent Mail folder on your Mac. And so on. Some programs are available for more than one machine – including Apple's own **iWork** suite (Numbers, Pages, Keynote). Those programs are available for Mac, **iPhone/iPod Touch**, and **iPad**. In that situation, you can create or edit a document on one kind of machine, and marvel as **iCloud** automatically syncs it with all your other devices (Well, sort of. Create or edit a document on an iPhone/iPad/Touch, and it appears on the iCloud.com site for manual downloading by your Mac; the transfer isn't automatic. Similarly, you have to manually upload these files to*

iCloud.com before they are transmitted to your iGadgets). ...In iCloud, this feature can find your Mac, too. That might seem like a silly idea; how often do you misplace your iMac? But remember that 75 percent of all computers Apple sells are laptops (The New York Times, October 13, 2011).

...But in some ways, iCloud is MobileMe Minus; some MobileMe features didn't survive the cut. For example: iWeb. The beauty of this easy-to-use Web-site design program was that, with one click, you could publish your work on the actual Web – the MobileMe site «hosted» your pages (As a replacement, you might consider the free www.weebly.com service, which makes it super-simple to design a Web site). The iDisk. This «virtual hard drive in the sky» was a great way to transfer big files between computers (The New York Times, October 13, 2011).

He uploaded the photo – of Mr. Nichols and four others sitting on the edge of a military aircraft – to CNN's Web site for citizen journalism, called iReport, on Sunday, and journalists at the network talked to his adult family members before showing it on television on Tuesday. ...After seeing Braydon's iReport submission, CNN journalists contacted the Nichols family to verify that it had been notified of Mr. Nichols' death and that the photo was genuine (The New York Times, August 10, 2011).

Дослідники зазначають, що префіксальні елементи *e-* та *i-* є результатом двоступеневого процесу семантично-функціонального переродження» загальноновживаних лексичних одиниць англійської мови. На їхню думку, на ініціальній стадії лексична одиниця підлягає семантичній трансорієнтації, яка відбувається із залученням техногенного компонента значення до її семантики. На останній стадії зазначеного процесу техноперероджена одиниця набуває функціонального статусу словотвірного елемента і надалі залучається до системних відносин у межах комп'ютерної терміносистеми як компонент структури [10, 48].

Висновки перспективи подальших досліджень. У процесі динамічного відображення навколишньої дійсності концептуальна система носіїв англійської мови постійно змінює свою структуру та складники. Це відбувається завдяки процесам категоризації тієї інформації, яку сприймають люди, а також перекатегоризації певних складників набутої раніше інформації. Категоризація є одним із найважливіших механізмів нашої ментальної діяльності.

Ми вважаємо, що граматикуалізацію англомовних лексичних одиниць можна трактувати як *зміну категорії їх функціональності*. На відміну від «функціональної деривації» [4], за допомогою якої лексична одиниця розширює свою категоріальну мережу функціональності, тобто може одночасно, (не) змінюючи свою вербальну форму, співіснувати на різних рівнях мовної системи (наприклад, лексичному та морфологічному), граматикуалізація зазвичай характеризується зміною рівневої приналежності мовної одиниці, що супроводжується мінімалізацією або повним нівелюванням її попередньої функції. Таким чином відбувається її *функціональна перекатегоризація*.

Нині вважаємо перспективним проведення подальших лінгвокогнітивних розвідок стосовно явища граматикуалізації в англійській мові.

Список використаної літератури

1. Беседина Н. А. Морфологически передаваемые концепты : автореф. дис. ... д-ра филол. наук : 10.02.04, 10.02.19 / Беседина Наталья Анатольевна. – Тамбов, 2006. – 39 с.
2. Болдырев Н. Н. О типологии знаний и их репрезентации в языке / Н. Н. Болдырев // Типы знаний и их репрезентация в языке : сб. науч. тр. – Тамбов : Изд-во ТГУ им. Р. Г. Державина, 2007. – С. 12–28.
3. Болдырев Н. Н. Теоретические аспекты языковой концептуализации / Н. Н. Болдырев // Когнитивные исследования языка. Вып. IV : Концептуализация мира в языке : коллектив. моногр. / гл. ред. Е. С. Кубрякова, отв. ред. вып. Н. Н. Болдырев ; Федеральное агентство по образованию ; Рос. акад. наук ; Учреждение Рос. акад. наук Ин-т языкознания РАН ; ГОУВПО «Тамбовский гос. ун-т Рос. им. Р. Г. Державина» ; Общерос. обществ. орг. «Рос. ассоц. лингвистов-когнитологов». – М. : Ин-т языкознания РАН ; Тамбов : Изд. дом ТГУ им. Р. Г. Державина, 2009. – 460 с.
4. Гармаш О. Л. Лингвосинергетичний аспект розвитку словникового фонду англійської мови : [монографія] / О. Л. Гармаш. – Запоріжжя : ЗНУ, 2011. – 324 с.
5. Иванов В. В. Лингвистика третьего тысячелетия: вопросы к будущему / В. В. Иванов. – М. : Яз. славянской культуры, 2004. – 208 с.
6. Кубрякова Е. С. Когнитивные аспекты морфологии / Е. С. Кубрякова // Язык: теория, история, типология: Памяти В. Н. Ярцевой. – М. : [б. и.], 2000. – С. 22–27.
7. Кубрякова Е. С. О когнитивных процессах, происходящих в ходе описания языка / Е. С. Кубрякова // Когнитивные исследования языка. Вып. V : Исследование познавательных процессов в языке : сб. науч. тр. /

- под ред. Е. С. Кубряковой. – М. : Ин-т языкознания РАН ; Тамбов : Изд. дом ТГУ им. Г. Р. Державина, 2009. – 307 с.
8. Маслова Ж. Н. Уровневая классификация репрезентации художественных концептов в языке поэтического текста / Ж. Н. Маслова // Когнитивные исследования языка. Вып. IX : Взаимодействие когнитивных и языковых структур : сб. науч. тр. / гл. ред. Е. С. Кубрякова ; отв. ред. вып. В. З. Демьянков ; М-во обр. и науки РФ, рос. акад. наук, Ин-т языкознания РАН, Рос. ассоц. лингвистов-когнитологов. – М. : Ин-т языкознания РАН ; Тамбов : Изд. дом ТГУ им. Р. Г. Державина, 2011. – С. 326–334.
  9. Майсак Т. А. Грамматикализация глаголов движения: опыт типологии / Т. А. Майсак // Вопр. языкознания. – 2000. – № 1. – С. 10–32.
  10. Махачашвілі Р. К. Лінгвофілософські параметри інновацій англійської мови в техносфері сучасного буття : [монографія] / Р. К. Махачашвілі. – Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2008. – 204 с.
  11. Плу́нгян В. А. Общая морфология: введение в проблематику : [монография] / В. А. Плу́нгян. – М. : УРСС Эдиториал, 2003. – 384 с.
  12. Шершукова Н. В. Грамматикализация глагольных аналитических конструкций в разноструктурных языках : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Н. В. Шершукова. – Саратов, 2009. – 27 с.

Статтю подано до редколегії
22.03.2012 р.

УДК 81'22

G. I. Glushchuk-Oleia – profesora de la cátedra de las lenguas
románo-germánicas de la universidad estatal de Jersón

Campo funcional-semántico de la exhortación como un aspecto de la causatividad

*El trabajo está preparada en la cátedra de las lenguas
románo-germánicas de la universidad estatal de Jersón*

El artículo trata de investigar las oraciones exhortativas como uno de los medios de expresión del sentido causativo. Se distinguen tres grupos de los medios exhortativos según los matices semánticos.

Palabras clave: exhortación, situaciones causativas, significado imperativo, medios de la exhortación directos, indirectos, implícitos.

Глушук-Олея Г. І. Функціонально-семантичне поле спонування як аспект каузативності. У статті зроблено спробу дослідити спонукальні речення як один зі способів вираження каузативного значення. Виокремлено три групи засобів спонування за семантичними відтінками.

Ключові слова: спонування, каузативні ситуації, значення наказовості, прямі, непрямі, імпліцитні способи спонування.

Глушук-Олея А. И. Функционально-семантическое поле побуждения как аспект каузативности. В статье делается попытка изучить побудительные предложения как один из способов выражения каузативного значения. Выделено три группы средств побуждения за семантическими оттенками.

Ключевые слова: побуждение, каузативные ситуации, значение повеления, прямые, непрямые, имплицитные способы побуждения.

Glushchuk-Oleia G. I. Functional-Semantic Field of Inducement as an Aspect of Causativeness. This article focuses on the study of imperative sentences as one of the methods of expressing causative meaning. Three group of means of inducement realization were distinguished.

Key words: inducement, causative situation, imperative mood, direct and implicit ways of inducement.

Planteamiento del problema científico y su valor. En la literatura lingüística ya se expresaban las opiniones de lo que las situaciones de exhortación vale la pena incluir en la clase de las causativas porque contienen las dos situaciones: la que causamos y la que causa una acción. El objetivo de la investigación consiste en revelar el mecanismo del funcionamiento de la categoría universal de la causatividad en la lengua moderna española por medio de su realización en las oraciones exhortativas. El valor teórico consiste en designar y generalizar las peculiaridades del funcionamiento de las oraciones exhortativas en expresar la